

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Naděždy Javůrkové a soudců Mgr. Štěpána Hnanička a JUDr. Tomáše Pírka ve věci

žalobkyně: **SPEDITION UND HANDEL VAN DER WOLF spol. s r. o.**, IČ 15057712
sídlem Dělnická 1055, 506 01 Jičín
zastoupená advokátem JUDr. Hanou Desenskou
sídlem Fortna 40, 506 01 Jičín

proti
žalované: **Česká pojišťovna a. s.**, IČ 45272956
sídlem Spálená 75/16, 113 04 Praha 1

o zaplacení 265 917 Kč s příslušenstvím

k odvolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 26. září 2017, č. j. 30 C 99/2016 - 35,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se **potvrzuje**.
- II. Žalobce je povinen zaplatit žalované na náhradu nákladů odvolacího řízení částku 600 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zamítl požadavek žalobkyně na zaplacení 265 917 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 23. 6. 2016 do zaplacení (výrok I.) a neúspěšné žalobkyni uložil povinnost zaplatit žalované náhradu nákladů řízení ve výši 1 200 Kč (výrok II.).

2. Rozhodl tak o požadavku na zaplacení pojistného plnění ze smlouvy o pojištění odpovědnosti silničního dopravce, kterého se žalobkyně jako pojistník domáhala na žalované pojišťovně s tvrzením, že při přepravě zásilky došlo k poškození přepravního kontejneru s následným únikem převážené tekutiny (alkoholu). Vznikla tak společnost Bohemia Stone Spedition, s. r. o., pro kterou přepravu zásilky realizovala, škoda v ceně znehodnoceného alkoholu (74 839,44 Kč), zničeného IBC obalu (4 550 Kč), nákladů na přepravu včetně analytických rozborů, vážení, plnění a dokumentace (450 Kč), a dále v částce vynaložené na náhradní přepravu (8 500 Kč) a ve výši uhrazené spotřební daně (291 203,43 Kč); celkem 379 542,87 Kč. Nárok na zaplacení zažalované částky 256 967 Kč požaduje podle Úmluvy o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (dále jen „CMR“ nebo „Úmluva“), která stanoví limitovanou odpovědnost dopravce za převážené zboží (čl. 23).
3. Žalovaná akceptovala pouze nárok na úhradu prvních dvou položek, tedy uznala skutečnou škodu na zásilce (z hodnoty přepravované věci ke dni nakládky) ve výši 79 389 Kč (znehodnoceného alkoholu vyčísleného společností Stock Plzeň - Božkov s. r. o. a zničeného obalu), a po odečtu spoluúčasti 10 000 Kč uhradila za žalobce přímo poškozenému částku 69 389 Kč. Proplacení zbylé částky odmítla s tím, že na ostatní položky (spotřební daň, náklady na přepravu, vážení, plnění a dokumentaci i částka vynaložená na náhradní přepravu) se pojištění nevztahuje, když tyto jsou dle 23 odst. 4 CMR jinými výlohami, vzniklými v souvislosti s přepravovanou zásilkou, které však dle čl. 16 odst. 2 a 3 Všeobecných pojistných podmínek (dále jen „VPP“) předmětem pojištění nejsou, když tento článek výslovně stanoví, že ve smyslu článku 23 odst. 4 CMR jsou pojištěním kryty pouze dovozná a clo.
4. Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že žalovaná jako pojistitel uzavřela se žalobkyní jako pojistníkem a pojištěným dne 4. 9. 2015 pojistnou smlouvu o pojištění odpovědnosti silničního dopravce s počátkem pojištění 5. 9. 2015 a jeho ukončením k 21. 4. 2016. Během mezinárodní silniční přepravy, realizované pojištěnou žalobkyní na základě objednávky společnosti Bohemia Stone Spedition s. r. o., která spočívala v přepravě dvou kusů IBC kontejnerů, obsahujících produkt Limoncello concentrate s obsahem 80,14 % volného alkoholu, došlo během překládky k porušení jednoho přepravního obalu IBC a k úniku cca 60 l přepravovaného alkoholu. Zbylý obsah 936 l byl přečerpán do náhradního obalu. Společnost Bohemia Stone Spedition s.r.o. dne 14. 11. 2015 vyfakturovala žalobkyni škodu na zboží dle reklamačního protokolu v celkové částce 379 542,87 Kč, která sestává ze škody na tekutině ve výši 74 839,44 Kč, škody na zničeném IBC obalu ve výši 4 550 Kč, nákladů na přepravu, analytické rozborů, vážení, plnění a dokumentace ve výši 450 Kč, náhradní přepravy 8 500 Kč a uhrazené spotřební daně 291 203,43 Kč. Žalobkyně tuto škodu poškozené společnosti uhradila 16. 5. 2016. Pojišťovna uznala pouze nárok na zaplacení 79 389,44 Kč a po odečtu spoluúčasti uhradila poškozené společnosti Stock Plzeň - Božkov s.r.o. částku 69 389 Kč, zbývajících 300 153,43 Kč odmítla plnit.
5. Uvedené skutečnosti soud I. stupně právně hodnotil dle § 2774, § 2758 odst. 1 ve spojení s § 1751 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále o. z.) a přihlédl k pojistné smlouvě i Všeobecným pojistným podmínkám (dále jen „VPP“), zejména k čl. 16 odst. 1, 2 a 3 VPP.
6. Konstatoval, že čl. 16 VPP, upravující rozsah pojištění, v odst. 1 stanoví, že pojištění kryje povinnost pojištěného nahradit škodu vzniklou na zásilce, vyplývající z přepravních smluv. Rozsah této dopravní povinnosti při mezinárodní silniční přepravě je pojištěním kryt v rozsahu článku 16 odst. 2 písm. b/, tedy v rozsahu stanoveném Úmluvou CMR, která stanoví maximální limity pojistného plnění (způsob kalkulace škody). Rovněž přisvědčil žalované, že dle článku 23 odst. 1 Úmluvy se pojistné plnění stanoví výhradně z hodnoty zásilky v místě a době jejího převzetí k přepravě a že nad tuto hodnotu dle článku 16 odst. 3 VPP pojištění kryje již jen dovozná a clo. Uzavřel tak, že předmětem pojištění, a tedy i pojistného plnění, je pouze skutečná škoda na zásilce, kterou vyčíslila poškozená společnost Stock Plzeň - Božkov s. r. o. částkou

79 389 Kč bez DPH, sestávající z ceny lihu 74 839 Kč a hodnoty obalu 4 550 Kč. Za situace, kdy žalovaná přímo společnosti STOCK Plzeň - Božkov s. r. o. tuto částku sníženou o spoluúčast 10 000 Kč uhradila, a na další pojistné plnění žalobkyně již nárok nemá, žalobu jako nedůvodnou zamítl a o nákladech řízení rozhodl podle zásady úspěchu ve věci, vyjádřené v ust. § 142 odst. 1 o. s. ř., když úspěšně žalované přiznal částku 1 200 Kč.

7. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně včasné odvolání. Ohradila se zejména proti výkladu pojistných podmínek s tím, že podmínky v čl. 16 odst. 3 je třeba hodnotit jako neúčinné, když představují neočekávané (překvapivé) ujednání ve smyslu § 1753 o. z. Argumentovala tím, že toto smluvní ustanovení obsahuje jen část textu čl. 23 odst. 4 úmluvy CMR, když zmiňuje pouze dovozní a clo a o úhradě jiných výloh, vzniklých v souvislosti s přepravou zásilky, mlčí. Vzhledem k tomu, že toto ustanovení stanoví výluky z pojištění, která je pro ni naprosto významná a klíčová, a jeho znění výslovně neakceptovala, není pro ni právně závazné. Žalovaná pojišťovna při uzavírání smlouvy měla tyto podmínky individuálně dojednat v pojistné smlouvě a ne je zahrnout do pojistných podmínek a spoléhat na to, že je druhá strana nebude číst a vyjednávat o nich. Pokud by byly předmětem individuálního vyjednávání, pak by je rozhodně neakceptovala. Pouhý odkaz v pojistné smlouvě na pojistné podmínky proto nepostačuje. Uvedla dále, že v občanském zákoníku je zdůrazněn požadavek výslovného souhlasu s konkrétním ujednáním jako důkazu o této vědomosti, přičemž k projevení výslovného souhlasu s překvapivým ujednáním nepostačuje pouhé uzavření smlouvy ani podpis obchodních podmínek. Z uvedených důvodů by na plnění mezi účastníky mělo být aplikováno celé ustanovení čl. 23 odst. 4 úmluvy CMR. Namítla rovněž, že spotřební daň tvoří součást poškozeného zboží a nelze ji oddělovat od poškozeného zboží. Navrhla, aby odvolací soud změnil napadené rozhodnutí v její prospěch, přiznal jí požadovaná plnění i náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.
8. Žalovaná se v replice k podanému odvolání plně ztotožnila s napadeným rozsudkem. Zopakovala či parafrázovala svou dosavadní obranu argumentaci, když poukázala na články 7.2 a 16 VPP, které tvoří nedílnou součást pojistné smlouvy, což pojištník v čl. 7.2 vzal na vědomí s tím, že se všemi informacemi uvedenými ve Všeobecných pojistných podmínkách se seznámil, a tyto převzal. Uvedla, že tato skutečnost vyplývá nejen z čl. 7.2 a čl. 16, ale i ze záznamu z jednání o uzavření pojistné smlouvy. Setrvala na tvrzení, že z výše uvedené smluvní úpravy je zřejmé, v jakém rozsahu bylo pojištění silničního dopravce sjednáno, respektive, v jakém rozsahu sjednáno nebylo. Z čl. 16 odst. 3 VPP je naprosto jednoznačně zřejmé, v jakém konkrétním, taxativně vymezeném rozsahu je sjednáno pojištění silničního dopravce při mezinárodní silniční dopravě, když výslovně uvádí, že ve smyslu čl. 23 odst. 4 úmluvy CMR se toto pojištění vztahuje na povinnost náhrady dovozního a cla. Obsah tohoto jednoznačného ustanovení žalobkyně znala, byla s ním seznámena, což potvrdila podpisem pojistné smlouvy, jejímž obsahem je i čl. 7.2, podle kterého se seznámila se zněním Všeobecných pojistných podmínek i dalšími dokumenty upravujícími pojistnou smlouvu. Ze záznamu jednání je pak nepochybné, že žalobkyně neměla zájem o to, aby pojistnou smlouvou byla sjednána i jiná než doporučená pojistná nebezpečí. Byla tedy plně srozuměna s rozsahem sjednávaného pojištění, který je jednoznačně specifikován v pojištění i ve Všeobecných pojistných podmínkách, a nepožadovala žádná další připojištění, což mělo vliv i na výši pojistného. K nároku na úhradu spotřební daně pak uvedla, že povinnost daně přiznat a zaplatit (daňová povinnost) vznikla až v průběhu přepravy zásilky, když pro úpravu podmíněného osvobození od daně platí, že vznik povinnosti spotřební daně přiznat a zaplatit vzniká dle § 9 odst. 3 písm. a) zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, u vybraných výrobků dopravovaných v režimu podmíněného osvobození od daně okamžikem jejich ztráty nebo znehodnocení, s výjimkou nepředvídatelné ztráty nebo znehodnocení. Konstatuje tak, že hodnota zásilky ve smyslu čl. 23 bod 1 CMR v místě a v době jejího převzetí žalobkyní jako přepravcem spotřební daň nezahrnovala, a nelze ji ze sjednaného pojištění hradit. Není tím však dotčeno právo poškozeného na náhradu škody proti škůdci

v souladu s úmluvou CMR. Navrhla proto, aby odvolací soud napadený rozsudek jako věcně správný potvrdil a přiznal jí náhradu nákladů odvolacího řízení.

9. Odvolací soud přezkoumal z podnětu odvolání žalobkyně napadený rozsudek, včetně řízení, které mu předcházelo (§ 212, § 212a o. s. ř.), a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
10. Soud prvního stupně provedl dokazování v dostatečném rozsahu, provedené důkazy řádně hodnotil v souladu s ustanovením § 132 o. s. ř. a učinil správný skutkový závěr, když v odůvodnění rozhodnutí pak v souladu s ustanovením § 157 odst. 2 o. s. ř. uvedl, které skutečnosti má prokázány a proč. V jeho odůvodnění jsou skutková zjištění uvedena jasně, přehledně, z nich učiněný skutkový závěr je jejich logickým, výstižným shrnutím a je i dostatečným východiskem pro právní hodnocení věci. Odvolací soud se ztotožňuje i s tímto právním hodnocením a v plném rozsahu na ně odkazuje.
11. Rozsah pojistného plnění upravuje pojistná smlouva a Všeobecné pojistné podmínky, které dle čl. 7.2 jsou neoddělitelnou součástí pojistné smlouvy. Odvolací soud nemá pochybnosti o tom, že žalobkyni tyto podmínky byly předloženy, byla s nimi seznámena, když, jak správně uvedl soud I. stupně, tato skutečnost vyplývá jak z pojistné smlouvy (čl. 7.2), tak ze záznamu z jednání o jejím uzavření, a nejedná se tedy o neočekávané (překvapivé) ustanovení.
12. V článku 16 odst. 1 VPP se strany dohodly, že předmětem pojištění je škoda vzniklá na věci. Pro případ mezinárodní silniční dopravy si v odstavci 2 písm. b/dále dojednaly, že pojištěním je kryta povinnost pojištěného dopravce v **rozsahu** jeho povinnosti nahradit škodu v souladu s úmluvou CMR s tím, že pojistné plnění se poskytne v **mezích** ustanovení článku 23 bodu 3 Úmluvy, který stanoví škodní limit odpovědnosti dopravce.
13. Odvolací soud rovněž souhlasí se závěrem soudu I. stupně, že tento článek stanoví, že pojistné plnění nemůže překročit škodu na věci, stanovenou dle její hodnoty v místě a době jejího převzetí, jejíž výše nemůže překročit škodu určenou dle v článku 23 bodu 3 Úmluvy. Tato skutečnost vyplývá z jednoznačné formulace článku 16 odst. 2 písm. b/ VPP, dle kterého pojišťovna poskytne pojistné plnění v mezích ustanovení článku 23 bod 3 Úmluvy. V odstavci 3 pak VPP rozsah pojistného plnění rozšiřují již jen tak, že pojištění se vztahuje i na dovozní a clo. Správný je tak závěr soudu I. stupně, že se nemůže vztahovat na jiné hodnoty než hodnotu představující škodu na zásilce, a žalobkyně tak nemá nárok na náhradu částek vynaložených poškozeným (navážení, analytické rozbory a náhradní přepravu a jiné výlohy).
14. Lze rovněž přisvědčit závěru, že spotřební daň nepředstavuje škodu, která by byla kryta sjednaným pojištěním, když povinnost k úhradě spotřební daně vzniká až okamžikem ztráty nebo znehodnocení výrobku dopravovaného v režimu podmíněného osvobození od daně (§ 9 odst. 3 písm. a/ zákona č. 353/2003 Sb.), a tedy netvoří hodnotu zásilky ve smyslu čl. 23 bod 1 úmluvy CMR, která je dána hodnotou zásilky v místě a v době jejího převzetí. Jinými slovy to znamená, že ke dni převzetí zásilky (k 11. 9. 2015) v její hodnotě nebyla spotřební daň zahrnuta.
15. Z výše uvedených důvodů proto odvolací soud napadený rozsudek jako věcně správný dle § 219 o. s. ř. potvrdil, a za situace, kdy prvostupňový soud nepochybil ani při rozhodnutí o nákladech řízení, když aplikoval příslušné ustanovení procesního předpisu upravující zásadu úspěchu ve věci (§ 142 odst. 1 o. s. ř.), rozsudek potvrdil i v akcesorickém nákladovém výroku II.
16. O nákladech odvolacího řízení rozhodl podle zásady úspěchu ve věci vyjádřené v ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 224 odst. 1 o. s. ř. a za 2 úkony po 300 Kč (vyhláška č. 254/2015 Sb.) přiznal úspěšně žalované náhradu nákladů řízení ve výši 600 Kč.

Poučení

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu České republiky za podmínek § 237, § 239 a následující o. s. ř., a to ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí prostřednictvím soudu prvního stupně. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat dovolací soud. Dovolatel musí být zastoupen advokátem.

Praha 6. listopadu 2018

JUDr. Naděžda Javůrková v. r.
předsedkyně senátu